

Дрогобицький державний педагогічний університет імені
Івана Франка
СИЛАБУС
Навчальної дисципліни
Загально-екологічна практика
2021/2022 н.р.

Анотація дисципліни	У підготовці висококваліфікованих екологів навчальна загально-екологічна практика займає одне з основних місць. Вона навчає студентів-екологів спостерігати, пізнавати, відрізнити, описувати і комплексно аналізувати взаємозв'язок і закономірності природи як складної екосистеми.
1. Опис навчальної дисципліни	
Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	101 Екологія
Спеціальність	Екологія
Освітня програма	Екологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Загальний обсяг дисципліни	3 (в кредитах ЄКТС)
Факультет	біолого-природничий
Кафедра	екології та географії
Курс	1
Семестр	2
Вид підсумкового контролю	диференційований залік
Мова навчання	українська
Види занять	самостійна робота
Методи навчання	словесні, наочні, практичні, репродуктивні, поясню- вально-ілюстративні
Форма навчання	очна, дистанційна
Лінк на дисципліну	

Розподіл годин за видами робіт

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяги практики (Кредити ЄКТС)	Особливість проведення практики	Вид контролю
Денна	1	II	3	Згідно з графіком навчального процесу	диференційований залік

2. Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові Посада E-mail: Тел.:	Досвядчинська Мар'яна Романівна Викладач кафедри екології та географії maryanados88@gmail.com 0969194234
---	---

3. Характеристика навчальної дисципліни

Результати навчання	<p>Програмні результати навчання які визначенні освітньою програмою:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування. • Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. • Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів. • Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття. • Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень. • Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення. • Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.
Мета навчання	Мета навчальної загально-екологічної практики - формування, закріплення та актуалізація вмінь студентів щодо визначення екологічного стану території на підставі комплексного аналізу особливостей та закономірностей стану довкілля.
Компетентності	<p>Навчальна загально-екологічна практика передбачає формування таких основних компетентностей:</p> <p>Загальні: Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність працювати в команді. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>Фахові:</p>

	<p>Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків пов'язаних з виробничою діяльністю.</p> <p>Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.</p> <p>Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.</p> <p>Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;</p> <p>Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.</p>
Пререквізити дисципліни	<p>Полюова практика є невід'ємною складовою навчального процесу підготовки екологів. Студенти-екологи приступають до проходження практики, маючи знання про головні закономірності функціонування літосфери, атмосфери, гідросфери, педосфери та біосфери, про головні екологічні закономірності, про глобальні екологічні проблеми та шляхи їх вирішення. Ці знання забезпечуються фундаментальними дисциплінами, які викладаються протягом першого року підготовки екологів.</p> <p>Загально-екологічна практика проводиться після засвоєння знань з дисциплін навчального плану: «Загальне землезнавство», «Загальної екології», «Геологія з основою геоморфології», «Хімія», «Фізика».</p>
Постреквізити дисципліни	<p>Вона є базою для вивчення таких дисциплін, як «Біогеографія», «Екологія рослин і тварин», «Метеорологія і кліматологія», «Екологічна безпека».</p>

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Розділ 1. Екологічна оцінка регіональних природних умов (геологічних, геоморфологічних, гідрологічних, метеорологічних тощо).

Фізико-географічні умови території проходження практики. Природні територіальні комплекси (ПТК). Кругообіг основних біологічних елементів. Основні складові біосфери: жива речовина і косна речовина, біогенна. Трофічні ланцюги. Екосистеми. Екологічні фактори та їх вплив на формування мікроклімату певної території. Екзогенні процеси та їх розвиток під впливом антропогенної діяльності людини. Закономірності просторового співвідношення різних форм рельєфу на досліджуваній території. Сучасні геоморфологічні процеси (водна ерозія, дефляція, руслові акумулятивні процеси і т. і.). Антропогенний рельєф та його класифікація. Річкові долини, текучі води - об'єкт накопичення та транспортування забруднюючих речовин. Екологічна оцінка стану навколишнього середовища території проходження практики.

Розділ 2. Навчально-ознайомчі практичні дослідження у різних регіонах України.

Природно-техногенні екосистеми. Клімат як фактор формування екологічного стану території. Мікрокліматичні спостереження та обробка їх результатів. Моніторинг. Моделювання і прогнозування умов розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі. Екологічні організації. Виконання норм екологічного законодавства. ЕДК та інші стандарти. Характеристика промислових підприємств та оцінка їх впливу на навколишнє середовище. Технічні засоби охорони природи.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Фізико-географічна характеристика Дрогобицької урбоагломерації.
2. Характеристика природних ресурсів Дрогобицької урбоагломерації.
3. Основні принципи охорони малих річок.
4. Характеристика факторів впливу на формування рослинності.
5. Характеристика видового складу та основних рослинних угруповувань на території Шацького НПП.

6. Характеристика просторової структури фітоценозу.
7. Вертикальна структура біоценозу.
8. Флористичний склад фітоценозу.
9. Опис трофічної структури екосистеми.
10. Аналіз структури зв'язків біогеоценозу.
11. Фізико-географічна та біоекологічна характеристика заповідної території.
12. Аналіз штучної екосистеми.
13. Опис техногенної екосистеми.
14. Характеристика антропогенних факторів.
15. Опис лучного фітоценозу.
16. Характеристика лісового біогеоценозу.
17. Екологічна характеристика території (об'єкта).

ЗМІСТ ТА ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНИХ МАТЕРІАЛІВ

Звіт про проходження загально-екологічної практики складає кожен студент. Він повинен бути не компіляцією даних, які студенти отримали з навчально-методичних посібників та бесід викладачів, а творчим підсумком першої самостійної дослідницької роботи.

Звіт складається із "Географічної характеристики території проходження практики", "Змісту виконаної роботи", "Висновків", "Списку використаної літератури" й "Додатків".

У "Географічній характеристиці території проходження практики" наводять дані про географічне положення району проходження навчальної загально-екологічної практики, мету і завдання практики, а також коротку характеристику природних умов, дані про головні методи і прийоми вивчення флори й фауни, про досліджені маршрути, перелік виконаних робіт, кількісну характеристику зібраних матеріалів (наприклад, кількість геоботанічних описів, виділених контурів, фітоценозів, зібраних видів рослин тощо).

Під час написання змісту виконаної роботи студенти повинні використати вміння аналізувати й узагальнювати польовий матеріал. Ця головна частина звіту включає загальну характеристику і розгорнуту характеристику рослинного покриву території.

Характеристика природних умов - це особливості рельєфу, ґрунтів, рослинності території, а також материнських порід та їхній вплив через ґрунти на рослинність; типи рослинності і рослинні асоціації, що їх складають; співвідношення між лісовими, болотними і лучними асоціаціями. Студенти повинні детально схарактеризувати типи рослинності й асоціацій, виділених у межах досліджуваних територій. Характеристику варто розпочати з зонального типу - лісів: відмітити, які ліси зустрічаються (корінні, похідні), які з них переважають за площею, і якими породами вони утворені; показати розподіл лісових асоціацій залежно від умов середовища і пояснити їхню приуроченість до певних місцеположень. Студенти повинні здійснити екологічний опис типових техногенних об'єктів (на основі поданого прикладу).

Висновки повинні містити короткий підсумок виконаної роботи, а також рекомендації та пропозиції щодо проведення загально-екологічної практики.

При оформленні списку літературних джерел, посилаючись на інші видання, студенти повинні керуватися чинними стандартами бібліографічного опису.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Оцінювання знань студентів проводиться відповідно до вимог організації навчального процесу в університеті.

Формою контролю досягнутих успіхів студента з навчальної загально-екологічної практики є диференційований залік. Сумарна оцінка включає бали за виконання індивідуального завдання, бали за оформлення звіту, бали за ведення польового щоденника та бали за активність на практиці. Розподіл 100 балів між видами робіт:

Ведення польового щоденника - 15

Оформлення звіту - 20

Захист звіту - 20

Виконання індивідуального завдання - 15

Оформлення зразків природних об'єктів - 15

Повнота виконання поставлених завдань - 5

Активність на практиці - 5

Критерії оцінювання індивідуального завдання :

Самостійність під час написання індивідуального завдання (ІЗ) - 5 балів.

Повнота розкриття проблеми ІЗ - 5 балів.

Структура оформлення ІЗ - 3 бали.

Оформлення літературних джерел - 2 бали.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бучавий Ю.В. Програма практичної підготовки бакалаврів спеціальності 101 «Екологія» [Електронний ресурс] / Ю.В. Бучавий; Нац. гірн. ун-т., каф. Екології. – Д.: НГУ, 2016. – 22 с. – Режим доступу: http://ecology.nmu.org.ua/ua/Studies/Disciplines/Practical_Programs.pdf
2. Борисовська О.О. Інвентаризація та облік відходів: навчальний посіб. Дніпро: Літограф, 2017. 168 с.
3. Войцицький А.П. Нормування антропогенного навантаження на природне середовище: навчальний посіб. Київ: Генеза, 2005. 278 с.
4. Добрянський І. М., Дмитрів Г. М. Водопостачання та водовідведення будівель і споруд: навчальний посіб. Львів: Афіша, 2008. 118 с.
- Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: навчальний посіб. 5-те вид. Київ: Знання, 2007. 422 с.
5. Сніжко С.І. Оцінка та прогнозування якості природних вод. Київ: НікаЦентр, 2001. 262 с.
6. Некос В.Ю., Максименко Н.В., Владимірова О.Г. та ін. Нормування антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище: навчальний посіб. Київ: Кондор, 2007. 268 с.
7. Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку. 7. Матеріали наукової конференції (10-13 вересня 2009 р., смт. Шацьк). Львів: СПОЛОМ, 2009. 132 с.
8. Шматько В.Г., Нікітін Ю.В. Екологія та організація природоохоронної діяльності: навчальний посіб. Київ: КНТ, 2008. 303 с.
9. Юрасов С.М., Сафранов А.В., Чугай Т.А. Оцінка якості природних вод: навчальний посіб. Одеса: Екологія, 2012. 168 с.

Основна:

Додаткова:

10. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі України № 1, 2009. 250с.
11. Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон О.В. Екологія. Охорона природи: Словник-довідник. К.: Знання. 2002. 550 с.
12. Реймерс Н. Ф. Природопользование. Словарь-справочник. М.: Мысль, 1990. 640 с.
13. Сухарев С М., Чудак С О., Сухарева О.Ю. Технологія та охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. Львів: Новий Світ 2000, 2004. 256 с.
14. Цайтлер М., Кучманіч Н. Методичні матеріали до проведення переддипломної практики з екології. / Цайтлер М., Кучманіч Н. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2010. – 16 с.

Інформаційні ресурси:

15. [http:// www.eduknigi.com](http://www.eduknigi.com)
16. [http:// www.eco.com.ua](http://www.eco.com.ua)
17. [http:// www.ecolife.org.ua](http://www.ecolife.org.ua)
18. [http:// www.ecoleague.net](http://www.ecoleague.net)
19. <https://www.twirpx.com>
20. <https://redbook-flora.land.kiev.ua/1000.html>

Викладач _____ М.Р.Досвідчинська
Схвалено на засіданні кафедри екології та географії
Протокол №8 від 02.09. 2021 року
Завідувач кафедри _____ І.В.Бриндзя